

Review of the language barriers to student success: A Scoping Review

Marzieh Hasanpour: PhD of Nursing, Pediatric and Neonatal Intensive Care Nursing Education Department, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Mehraban Shahmari* : PhD Candidate in Nursing, Department of Medical-Surgical, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract: The progress of human beings to discover the unknown of the world and to use acquired knowledge for personal and social development depends on communication and interaction with each other. The basis of this communication which distinguishes humans from animals is language. This study was conducted with the aim of reviewing the language barriers to students. In this scoping review study, studies with any design conducted on language barriers to students' success and published in Persian or English from 2010 to 2020 were searched in the following databases: PubMed, Embase, Scopus, Web of Science, ProQuest, Science Direct, Springer, Cochrane library, Google Scholar, MagIran, SID, Iran Doc, Iran Medex, and Elmnet. Overall, 2347 original articles were found, of which, 13 were included in this review. According to the results of the selected studies, language barriers create three general categories of educational, research, and communication problems. A number of supportive and advisory strategies to overcome these problems have been suggested in some studies. Given the impact of language barriers in almost all areas of student achievement, ethnic and dialect diversity in Iran and the world, and language diversity in educational settings, the results of this study provide a basis for examining students' language problems in order to better identify solutions to overcome these problems.

Keywords: Language barriers, Student, Success.

*Corresponding author: PhD Candidate in Nursing, Department of Medical-Surgical, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Email: mehrabanshhmari@yahoo.com

مقدمه

پیشرفت مداوم انسان در جهت کشف ناشناخته‌های جهان و استفاده از دانش حاصل برای تکامل و بهتر زیستن فردی و اجتماعی، در گرو ارتباط و تعامل با همدیگر است. زمینه ساز این ارتباط و اتحاد، همان وجه تمایز انسان با حیوان یا قوه‌ی ناطقه و زبان است (شریف 1391). یکی از موانع دستیابی انسان به این پیشرفت دو زبانی (Bilingualism) یا موانع زبان (Language Barriers) می‌باشد. دو زبانی پدیده‌ای جهانی است که در اکثر کشورهای دنیا وجود دارد و عبارت است از حالتی که فرد به زبان دیگری غیر از زبان مادری خود آموزش می‌بیند. زبان یک وسیله‌ی ارتباطی می‌باشد که اساس و بنیاد همه‌ی فعالیت‌های ذهن انسان را تدارک می‌بیند (عارفی 2008). در بسیاری از جوامع، فرد ممکن است با زبانی غیر از زبان مادری خود تحت آموزش رسمی قرار گیرد؛ یعنی زبانی رسمی که از لحاظ نظام آوایی، واژگانی و دستوری با زبان مادری او تفاوت دارد (شری 2010). گرچه تکلم به دو زبان منجر به دو زبانی به عنوان نوعی مهارت و توانایی می‌شود، عدم تسلط بر آنها نیز فرد را در موقعیت دشواری برای تعامل، تفکر و تخیل قرار می‌دهد (محمدی 1397). بنابراین، یکی از مسائلی که به نظر می‌رسد رفتار استفاده‌کنندگان از محیط‌های اطلاعات را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مسائل زبانشناختی و پدیده‌ی دو یا چند زبانی است (شری 2010).

افزایش روند جهانی‌سازی، تعداد زیادی از زبان‌شناسان و محققان را وادار کرده است تا در مورد موانع ارتباطی در محیط بین‌المللی چند فرهنگی تمرکز کنند. امروزه روند جهانی‌سازی با تمایلات اختلاط بین فرهنگی و تبادل دانشجویی مشخص می‌شود (ایبراقیماوا 2018). تحقیقات در مورد موضوعات آموزش بین قومی نشان می‌دهد که اکثریت دانشجویان بین‌المللی پس از ورود به یک کشور جدید و در شرایط محیط فرهنگی جدید با هنجارهای اجتماعی خاص خود، باید با عوامل استرس‌زای زیادی مقابله کنند که موانع زبانی یکی از چالش برانگیزترین

موضوعات برای دانشجویان می‌باشد (پوپرازی 2007 هیر 2016 ین 2003). در تعدادی از مطالعات، دانشجویان بین‌المللی مهارت زبان را مشکل‌سازترین جنبه یادگیری دانشگاهی می‌دانند (شری 2010 هیر 2016 لین 1997 لی 1197 فاطیما 2001). مشکلاتی در زمینه گوش دادن، ارتباط شفاهی، عدم آگاهی از منابع متنی محلی، واژگان ناکافی و چالش برای برآورده کردن الزامات نوشتاری آکادمیک بروز می‌یابد (سویر و همکاران 2012 ایبراقیماوا 2018). تحقیقاتی که در مورد موانع زبانی انجام شده است نشان می‌دهد که سطح مهارت دانشجویان از زبان کشور میزبان بر عملکرد تحصیلی، تعامل اجتماعی و سازگاری عمومی با فرهنگ میزبان تأثیر می‌گذارد و در زندگی دانشگاهی، دانشجویان بین‌المللی با چالش‌هایی از جمله موانع زبانی، گسترش روابط با دانشجویان و اساتید دیگر روبرو هستند. این چالش‌ها، به نوبه خود، ممکن است باعث اضطراب، استرس‌های آموزشی و اجتماعی فرهنگی شود (استونوف 1997 ایبراقیماوا 2018). در استرالیا، انگلیس، سوئد و ایالات متحده آمریکا، بیشترین استناد به مشکلات یادگیری مربوط به زبان، نوشتن و سپس درک و ارتباط شفاهی است (روبرستون 2000 سینقه 2005 مدوید و همکاران 2013). مشکلات مربوط به زبان فشارهای زمانی را تحمیل می‌کند، مطالعه و آماده کردن تکالیف مدت زمان زیادی طول می‌کشد (هلستن 2004 مالاو الدولی 2011 جنکینس 2020 لیو 2016). نیازهای یادگیری دانشجویان مهاجر به دلیل موانع زبان برآورده نمی‌شود که منجر به ناامیدی و اضطراب در دانشجویان شده و باعث افت تحصیلی دانشجویان می‌گردد (گارت 2005 اسمیت 2007 الزبیدی 2010).

بر اساس مطالعات موانع زبان بر انجام کارهای تحقیقی دانشجویان هم تأثیر منفی دارد و باعث می‌شود دانشجویان جهت انجام کارهای تحقیقی نیاز به زمان بیشتری داشته باشند و مشکلاتی از جمله پیدا کردن کلید واژه‌ها، درک مطلب، نوشتن و ارائه شفاهی داشته

دیگر زبان‌های هم‌خانواده یا بیگانه با این زبان، به عنوان زبان مادری، آشکارا بر رفتار اجتماعی و ارتباطی افراد تأثیر می‌گذارد؛ به ویژه آنکه آموزش نامناسب و ناکافی زبان فارسی از یک سو و نبود منابع اطلاعاتی کافی به زبان‌های مادری و مهارت کم افراد دو یا چند زبانه ایرانی در خواندن و نوشتن به زبان مادری از سوی دیگر از عوامل بازدارنده در «رفتار اطلاعاتی مناسب» آنان در محیط‌های اطلاعاتی به زبان فارسی و دیگر زبان‌های مادری است (مختاری 1391).

محقق از تجاربی که از نزدیکی و هم‌صحبتی با دانشجویان غیر بومی و بین‌الملل به دست آورده، به این نتیجه رسیده است که این دانشجویان به دلیل دو زبانی و عدم تسلط به زبان مقصد، در ارتباط با بیماران، همکاران، هم‌کلاسی‌ها و یا اساتید دچار مشکلاتی هستند. همچنین برخی دانشجویان بومی به خصوص در مقاطع تحصیلات تکمیلی که نیاز به مطالعه مقالات زبان اصلی و انگلیسی وجود دارد با مشکل در درک متون انگلیسی و صرف زمان بیشتر برای خواندن و فهم آن مواجه هستند. برخی دانشجویان ایرانی نیز که زبان مادری آنها غیر از زبان فارسی است، به هنگام ارائه و بحث‌های کلاسی علیرغم درک کامل شنیداری به دلیل عدم تسلط کامل در صحبت به زبان فارسی ترجیح می‌دهند در فعالیت‌های کلاسی کمتر شرکت داشته باشند.

علیرغم مطالعات صورت گرفته در رابطه با موانع زبان دانشگاهی، محققین مطالعه‌ای مروری در دنیا و بخصوص در ایران در خصوص بررسی موانع زبان در موفقیت دانشجویان یافت نکردند. لذا، پژوهشگران بر آن شدند تا مروری دامنه‌ای بر مطالعات موجود با هدف بررسی موانع زبان در موفقیت دانشجویان در ایران و جهان انجام دهند.

روش کار

این مطالعه یک مطالعه مروری دامنه‌ای (Scoping Review) می‌باشد. بررسی‌های دامنه‌ای شامل بررسی دقیق متون در یک زمینه خاص از مطالعات است. از آنجا که هدف ارائه یک مرور کلی از شواهد بر خلاف ارزیابی

باشند (خوزایی و همکاران 2015). همچنین نتایج مطالعات نشان داده است که دانشجویان پرستاری که زبان انگلیسی زبان دوم آنها می‌باشد، علاوه بر مشکلات ذکر شده در محیط آموزشی دانشگاه در هنگام برگزاری دوره‌های کارآموزی بالینی در محیط بالینی هم در برقراری ارتباط با همکاران، بیماران و خانواده‌های آنها، دچار مشکلاتی از جمله مشکل در تلفظ، ارتباط تلفنی، عدم درک عبارات محاوره‌ای و اصطلاحات پزشکی/پرستاری می‌شوند (بوکتون 2010 جیاونگ و همکاران 2011).

موفقیت تحصیلی به عنوان پیشرفت تحصیلی، دستیابی به اهداف یادگیری، کسب مهارت‌ها و شایستگی‌های مطلوب، رضایت و عملکرد پس از دانشگاه تعریف می‌شود (یورک 2015).

موانع زبان علاوه بر تأثیر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان بین‌الملل بر دانشجویان بومی هم تأثیر دارد در این زمینه نتیجه مطالعه‌ای بیان می‌کند که یکی از عواملی که ناشی از عملکرد ضعیف برخی دانشجویان بومی در دانشگاه‌های کشورهای در حال توسعه است، استفاده از زبان دوم - عمدتاً انگلیسی و تا حدی فرانسوی - به عنوان زبان تدریس در دانشگاه‌ها است. در واقع، یادگیری زبان رسمی آموزش به عنوان زبان دوم یک مانع اضافی است، که در برخی از دانشجویان تا حدی مانع می‌شود که در تحصیلات دانشگاهی خود عملکرد خوبی داشته باشند. بنابراین دانشجویانی که از زبان مادری آنها به عنوان زبان تدریس در دانشگاه‌های خود استفاده می‌شود، نسبت به دانشجویانی که زبان مادری آنها زبان تدریس در دانشگاه‌هایشان نیست، در تحصیل موفق‌تر هستند (نیاکا 2015).

در جهان کنونی، پدیده دو زبانی امری عادی است و یافتن کشوری که در بین گویشوران آن دست کم دو زبان وجود نداشته باشد، تقریباً محال است. ایران هم با توجه به تنوع قومی و نژادی آن از این امر مستثنی نیست. همزیستی و باهم آیی زبان فارسی، به عنوان زبان رسمی و

موانع زبان در موفقیت دانشجویان چه تأثیری دارد؟
 شناسایی مطالعات مرتبط با موضوع تحقیق
 در این قسمت توصیه شده است جهت افزایش جامعیت
 مرور، منابع چندگانه مورد جستجو قرار گیرد (سازمان
 جهانی بهداشت 2003). لذا در این مطالعه نیز پایگاه‌های
 مختلف الکترونیکی داده، مجلات تخصصی مرتبط با
 موضوع و لیست کتاب و مختلف مورد جستجو قرار
 گرفت. در مطالعه حاضر پایگاه‌های داده‌ای و موتور
 جستجوهای زیر به تفکیک زبان چاپ متون مورد جستجو
 قرار گرفتند: برای متون چاپ شده به زبان انگلیسی:
 ISI, Scopus, Embase, PubMed (Medline), Science Direct,
 ProQuest, Web of Science, Cochrane library, springer
 Google به زبان انگلیسی و فارسی: موتور جستجو
 Scholar برای متون چاپ شده به زبان فارسی:
 (MagIran) بانک اطلاعات نشریات کشور، (SID)
 اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه علوم و فناوری
 اطلاعات ایران (Iran Doc)، (Iran Medex) سامانه
 دانش گستر برکت و موتور جستجوی Elmnet در
 جدول شماره 1 استراتژی جستجو نشان داده شده است.

شواهد است، ارزیابی‌های کیفی مطالعات غالباً حذف
 می‌شوند (آرسکی و املی 2005). بنابراین در این مطالعه
 از اطلاعات بازیابی شده در قالب یک بررسی دامنه‌ای
 استفاده شده و هیچ ارزیابی انتقادی از مطالعات انجام
 نشده است. رویکرد مورد استفاده در این مطالعه مرور
 دامنه‌ای با استفاده از چارچوب شش مرحله‌ای ارائه شده
 توسط آرسکی و املی جهت مرور جامع منابع مختلف
 اطلاعاتی استفاده شد، تا میزان، دامنه و ماهیت مطالعات
 موجود در رابطه با موانع زبان در موفقیت دانشجویان
 بررسی شود. این رویکرد شش مرحله‌ای شامل: 1: تدوین
 سؤال تحقیق، 2: شناسایی مطالعات مرتبط، 3: معیار
 انتخاب مطالعات و انتخاب مطالعات اصلی، 4: ثبت و
 طبقه‌بندی نتایج کلیدی (به عنوان مثال مکان مطالعه،
 مداخله، مقایسه، جمعیت مطالعه، اهداف مطالعه، اقدامات،
 نتیجه‌گیری، نتایج و غیره)، 5: خلاصه‌سازی و گزارش
 یافته‌ها و 6: مشاوره با دینفعان (اختیاری) (آرسکی و املی
 2005 فام و همکاران 2014). که در زیر به توضیح هر
 یک می‌پردازیم:

تدوین سؤال تحقیق

بررسی دامنه‌ای حاضر توسط سؤال تحقیق زیر هدایت
 شده است:

جدول شماره 1: استراتژی جستجو

Table 1: Search Strategy

<p>("Communication Barriers"[Mesh]) OR Language Barriers AND "Academic Success"[Mesh], ("Education "[Mesh]) AND "Limited English Proficiency"[Mesh], Academic and Language Barriers and education and research and learning, (Academic Language Barriers) AND (academic achievement), (Communication Barriers OR Language Barriers) AND (Academic Success)</p>	<p>واژه‌های زبان انگلیسی</p>
<p>دو زبانگی، موانع زبان، دانشگاه، آموزش، تحقیق، یادگیری، دانشجو، موفقیت، محدودیت زبان</p>	<p>واژه‌های زبان فارسی</p>

توسعه یافته PRISMA برای بررسی‌های (Scoping)
 استفاده شد تا تعداد مطالعات در هر مرحله از بررسی
 دنبال شود. PRISMA-ScR توسط لواک و همکاران بر
 اساس ویرایش و حذف بعضی از آیتم‌های PRISMA
 توسعه یافته تا راهنمایی‌های لازم را برای گزارش
 بررسی‌های Scoping ارائه دهد (تریکو و همکاران
 2018).

در واژه‌نامه Mesh برای واژه Language Barriers
 معادل "Communication Barriers" در نظر گرفته
 شده بود. این پایگاه‌های داده و محدودیت زمانی برای
 اطمینان از جستجوی جامع همچنین وسعت و عمق کافی
 در متون بازیابی شده انتخاب شدند. از نمودار
 PRISMA-ScR (تریکو و همکاران 2018) (برنامه

انتخاب مطالعات مرتبط

در این مرحله معیارهای ورود و خروج مطالعات در حین انجام جستجوها و مطالعه مستندات طی یک فرآیند تعاملی توسط پژوهشگران و براساس سؤال پژوهش و اهداف مرور جامع اصلاح و تعدیل گردید. مطالعات اگر معیارهای ورود زیر را داشتند انتخاب می‌شدند.

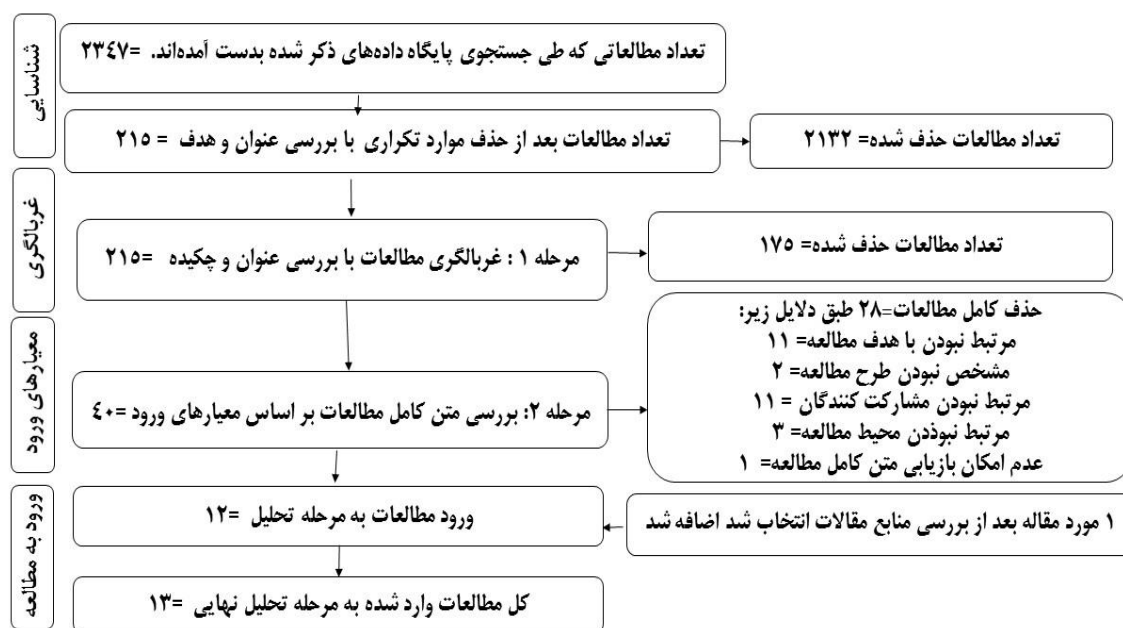
1. جمعیت: دانشجو در مقاطع مختلف
2. مکان: محل تحصیل دانشجویان در دانشگاه‌های مراکز دولتی و خصوصی باشد.
3. طرح مطالعه: تمامی مطالعات با طرح کمی، کیفی، ترکیبی و مروری چاپ شده، متون اصلی و خاکستری (از جمله پایان‌نامه، نامه به سردبیر و...)
4. زبان انتشار: مطالعات منتشر شده به زبان فارسی و انگلیسی
5. زمان انتشار مطالعات: در محدود زمانی 2020-2010

در صورتی که جامعه پژوهش و مشارکت‌کنندگان در بررسی متون شامل کارکنان دانشگاه و اعضای هیئت علمی بودند، از مطالعه خارج می‌شدند. همچنین نمونه‌های مطالعات در صورت داشتن اختلال سطح هوشیاری و روانشناختی، مشکل بینایی و شنوایی مؤثر در برقراری ارتباط حذف می‌شدند.

جهت بررسی و انتخاب مطالعات مرتبط پس از جستجو و دسترسی به متون، دو محقق مطالعات را با استفاده از فرآیند غربالگری دو مرحله‌ای غربالگری کردند. در مرحله اول، دو محقق به طور مستقل عناوین و چکیده‌ها را برای تعیین صلاحیت بررسی کردند. آنها مطالعات را با عنوان مربوط، احتمالاً مرتبط یا نامربوط طبقه‌بندی کردند. در مرحله دوم، محققان به طور مستقل مطالعات احتمالاً مرتبط را بررسی کردند تا تعیین نهایی صلاحیت را انجام دهند. محققان برای تبادل نظر و توافق جهت دستیابی به اجماع در هر دو مرحله نشست حضوری داشتند. لیست منابع تمام مطالعات واجد شرایط برای مطالعات اضافی که در جستجوی بانک اطلاعات الکترونیکی مشخص نشده

بود، مرور و همچنین استراتژی جستجو در هر پایگاه داده مستندسازی و ذخیره می‌شد. همچنین نتایج جستجو در ابزار مدیریت منابع EndNote-X8 ذخیره می‌گردید.

در مجموع 2347 مقاله اصلی و متون خاکستری یافت شد که پس از بررسی عناوین متون در مرحله اول 2132 مورد به دلیل دارا نبودن معیارهای ورود و خروج و تکراری بودن حذف شدند. در مرحله دوم 215 مورد باقی مانده بر اساس عنوان و چکیده مورد بررسی قرار گرفت. در این مرحله نیز 175 مورد بر اساس معیارهای خروج حذف و 40 مقاله متن کامل برای بازیابی و ارزیابی برای صلاحیت بررسی شدند. از این تعداد 28 مورد بر اساس معیارهای خروج به دلایل زیر حذف شدند: 11 مورد مرتبط با هدف مطالعه نبود، 2 مورد طرح مطالعه مشخص نبود، در 11 مورد مشارکت کنندگان مطالعه مرتبط با معیارهای ورودی پژوهش حاضر نبودند، 3 مورد به دلیل مرتبط نبودن محیط مطالعه با معیارهای ورود پژوهش حاضر و 1 مورد بدلیل عدم امکان بازیابی متن کامل مقاله. و 1 مورد مطالعه در هنگام بررسی منابع مطالعات انتخاب شده اضافه شدند و در نهایت 13 مطالعه جهت ورود به تحلیل مرور جامع انتخاب شد. مرور دامنه‌ای شامل مراحل مختلفی در انتخاب مقالات است. فلوجارت گزارش ترجیحی برای بررسی‌های سیستماتیک دامنه‌ای (PRISMA-Scr) (فلوجارت شماره 1) بیانگر فرآیند است.

فلوچارت شماره 1 فرآیند انتخاب و غربالگری مطالعات
(Flowchart No. 1 Selection Process and Screening Studies)

ثبت و طبقه بندی نتایج کلیدی

در این مرحله فرم استخراج داده‌ها طراحی شد و دو محقق 13 مطالعه انتخاب شده را به طور مستقل بررسی کرده و اطلاعات استخراج شده را در فرم استخراج داده‌ها وارد کردند. که شامل اطلاعات زیر می‌باشد.

(1) نویسنده، (2) سال انتشار، (3) کشور، (4) عنوان مطالعه، (5) طرح مطالعه، (6) حجم نمونه، (7) روش‌شناسی: (روش جمع‌آوری داده‌ها و نمونه‌گیری داده‌ها) و (8) یافته‌های کلیدی که مرتبط با هدف بررسی است.

یافته‌ها

13 مطالعه مورد استفاده جهت تحلیل (11 مورد مقاله، 1 مورد پایان‌نامه و 1 مورد بصورت گزارش موردی) و با طرح مطالعه‌ای به شرح ذیل بودند: 2 مورد مطالعه کمی توصیفی، 6 مورد مطالعه کیفی (پدیدارشناختی: 2 مورد، اکتشافی: 1 مورد، قوم‌نگاری: 1 مورد، مطالعه موردی: 1 مورد و 1 مورد اشاره نشده بود) و 2 مورد مطالعه مروری (مرور سیستماتیک: 1 مورد، مرور ساده: 1 مورد)، 1

مورد گزارش موردی، 1 مورد اشاره نشده و 1 مورد ترکیبی بود. 12 مورد مطالعه به زبان انگلیسی و 1 مورد به زبان فارسی چاپ شده بودند. یک مورد از مطالعات علی‌رغم مشخص نکردن طرح مطالعه، به دلیل ارتباط زیاد با هدف مطالعه انتخاب شد.

روش نمونه‌گیری در مطالعات انتخاب شده به شرح ذیل بود: هدفمند: 6 مورد، داوطلبانه: 1 مورد، 4 مورد اشاره نشده بود و 2 مورد مقالات مروری بودند. روش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات در مطالعات عبارت بود از: پرسشنامه: 1 مورد، مصاحبه نیمه ساختاری: 1 مورد، پرسشنامه به همراه مصاحبه: 3 مورد، مصاحبه بدون ساختار: 3 مورد، بحث گروهی متمرکز: 1 مورد، مشاهده و مصاحبه فردی و گروهی: 1 مورد، 1 مورد اشاره نشده و 2 مورد مقالات مروری از طریق مراجعه به پایگاه داده‌ها و مرور متون بود. نمونه‌ها از دانشجویان گروه بهداشت و آموزش عالی در مقاطع مختلف (کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری) و دانشجویان پزشکی بودند. مکان تمام مطالعات دانشگاه بود. مشخصات مطالعات مرور شده، در جدول شماره 2 آمده است.

جدول شماره 2: مشخصات مطالعات مرور شده مرتبط با موانع زبان در موفقیت دانشجویان

Tabl2: Characteristics of the reviewed studies on language barriers to student success

عنوان	کشور	نویسنده و سال	نوع مطالعه	حجم نمونه	روش جمع آوری داده	خلاصه نتایج مرتبط با هدف
مطالعه اکتشافی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحقیق دانشجویان بین‌المللی دکتر از خاور میانه	مالزی	Khozaei(2015)	کیفی	35 دانشجوی دکترا	مصاحبه	موانع پیشرفت تحقیق در دانشجویان: ناآشنایی با دستور زبان انگلیسی، مهارت ضعیف نوشتن و خواندن و درک متون انگلیسی، مشکل در برقراری ارتباط با اساتید و سایر محققین در دانشجویانی که زبان مادری آنها انگلیسی نبود.
دانشجویان تحصیلات تکمیلی عرب در مالزی: شناسایی و غلبه بر موانع فرهنگی و زبانی	مالزی	AlZubaidi(2010)	توصیفی	326 دانشجوی کارشناسی ارشد	پرسشنامه	مشکلات زبان در رتبه دوم مشکلات دانشجویان قرار داشته است. 35٪ دانشجویان آن را غم و اندوه و نگرانی اصلی خود دانستند.
گزارش چالش‌های آموزش دانشجویان بین‌المللی: جدایی گروهی، موانع زبانی و تفاوت‌های فرهنگی	سوئد	Medved(2013)	گزارش	دانشجویان بین‌الملل	-	مشکلات مربوط به زبان دانشجویان مشتمل بر: عدم شرکت در بحث‌های گروهی و صحبت کمتر در کلاس، زمان بر بودن مطالعه و انجام تکالیف و مشکل در پیدا کردن دوست. راهکارهای پیشنهادی: داشتن شرط سطح مشخصی از مهارت زبان موقع پذیرش، آرام و آهسته صحبت کردن اساتید و دادن فرصت به دانشجویان جهت فهم و درک گفتار، تکرار اصطلاحات کلیدی، نوشتن اصطلاحات یا تهیه یک دفترچه و تشکیل گروه‌های کوچک برای دانشجویان دو زبانه.
تجربیات تنوع فرهنگی و زبانی دانشجویان بهداشت و درمان از یادگیری در یک محیط بالینی: یک مرور سیستماتیک از مطالعات کیفی	فنلاند	Mikkonen(2016)	مرور سیستماتیک	دانشجویان کارشناسی پرستاری، مامایی و فیزیوتراپی	7 پایگاه داده 12 مطالعه	مضامین اصلی: تجربیات مربوط به فرآیندهای تهیه و اجرا، تجربه با همسالان و مربیان و تجربیات حمایتی و دستورالعمل دانشگاهی. دانشجویان که از نظر تنوع فرهنگی و زبانی فشار متفاوت بودن را تجربه کرده‌اند، با مشکلات زبانی روبرو می‌شوند.
بررسی مروری نیازهای زبان دانشجویان پرستاری که انگلیسی به عنوان زبان دوم / دیگری دارند و اثر بخشی برنامه‌های پشتیبانی زبان انگلیسی	استرالیا	Crawford(2013)	مروری	-	-	مرور متون، انواع چالش‌های پیچیده‌ای را در این دانشجویان در زمینه‌های ارتباط با بیماران و انجام تکالیف برجسته کرده است.
بررسی تجربیات و راهبردهای مقابله‌ای دانشجویان بین‌المللی پزشکی	استرالیا	MalauAduli(2011)	ترکیبی	46 دانشجوی پزشکی	مصاحبه	موانع زبانی از موانع کلیدی در سازگاری دانشجویان با فرهنگ استرالیا می‌باشد. دانشجویان بین‌المللی در اثر انباشت مشکلات سازگاری فرهنگی، اجتماعی و زبانی در یادگیری، انجام تحقیق و ارتباط دچار مشکلات می‌شوند. حتی دانشجویان که از قبل انگلیسی صحبت می‌کردند در محیط جدید، مشکلات زبان عامیانه، لهجه و مهارت‌های محدود نوشتاری و کلامی را تجربه کردند که باعث زمان بر بودن انجام تکالیف می‌شود.
زبان مادری به عنوان وسیله آموزش در دانشگاه‌های کشور در حال توسعه در یک بستر جهانی	آفریقای جنوبی	Nyika(2014)	-	-	-	عملکرد ضعیف برخی دانشجویان بومی در دانشگاه‌های کشورهای در حال توسعه به دلیل استفاده از زبان دوم - عمدتاً انگلیسی و تا حدی فرانسوی - به عنوان زبان تدریس در دانشگاه‌ها است. برتری تحصیل در دانشجویانی که از زبان مادری آنها به عنوان زبان تدریس در دانشگاه‌های خود استفاده می‌شود.
راهکارهای ارتقاء عملکرد دانشکده دانشجویان چینی بین‌المللی: حل چالش‌های آموزش عالی آمریکایی	آمریکا	Liu(2016)	پدیدار شناسی	164 دانشجوی چینی	مصاحبه	مشکلات مرتبط با موانع زبان: ایجاد مشکل در موفقیت‌های تحصیلی و ارتباط با دوستان و اساتید و زمان بر بودن انجام تکالیف.
درک موانع موفقیت تحصیلی دانشجویان بین‌المللی رشته بهداشت دندان در ایالات	ایالات متحده	Jenkins(2019)	پدیدار شناسی	12 دانشجویان رشته بهداشت دندان	مصاحبه	شش مضمون پدیدار شده: مهارت زبان، چالش‌های ارتباطی با اساتید و بیماران، توانایی سازگاری با یک

متحدہ					سیستم آموزشی جدید، سازگاری با اختلافات فرهنگی، احساس تعلق، و ارزش تنوع. بدلیل مشکل زبانی زمان بر بودن مطالعه و آنالیز سؤالات امتحانی، مشکل در برقراری ارتباط با بیماران، خانواده‌های آنها و همکاران.
چه عواملی پیشرفت تحصیلی دانشجویان برجسته پزشکی را تعیین می‌کند؟ یک مطالعه کیفی	عربستان	Abdulghani(2014)	کیفی	19 دانشجوی پزشکی	بهداشت‌های مدیریت منابع، (3) انگیزه، و (4) مقابله با مشکلات غیر دانشگاهی. یکی از مضمون‌های فرعی مقابله با مشکلات غیر دانشگاهی موانع زبانی می‌باشد که تاثیر منفی بر پیشرفت تحصیلی دارد.
موانع زیانناختی پدیده دو زبانی در رفتار اطلاعاتی دانشجویان دو زبانه ترکمن - فارسی	ایران	Mokhtari(2014)	انتوگرافی	50 نفر دانشجو	مشکل در صحبت کردن زبان فارسی منجر به بروز مشکل در بیان شفاهی نیاز اطلاعاتی خود و جستجوی اطلاعات.
موفقیت زبان: مطالعه موردی موفقیت دانشجویانی که علیرغم موانع زبان پیشرفت می‌کنند.	آمریکا	Sylvain(2010)	کیفی موردی	10 دانشجوی دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد	نتایج این مطالعه بیان می‌کند که دانشجویانی که انگلیسی زبان دوم آنها می‌باشد در راه رسیدن به موفقیت مشکلات بیشتری دارند ولی با کمک سیستم‌های حمایتی از جمله دوستان، خانواده و جامعه و یک سری عوامل دورنی از جمله ارزش‌های اعتقادی، قدرت درونی، پذیرش، امید، سخت کوشی، اراده، پشتکار موفق می‌شوند.
مشکلات مرتبط با زبان دانشجویان بین‌المللی انستیتوی Elabuga از دانشگاه فدرال کاران	روسیه	IBRAGIMOVA(2017)	کمی توصیفی	98 دانشجوی بین الملل	مشکلات مرتبط با موانع زبان: مشکل در درک سخنرانی، عدم شرکت در مباحث سخنرانی. راهکارهای پیشنهادی جهت رفع مشکل: افزایش ساعات یادگیری زبان، ارائه مشاوره به دانشجویان، دعوت از دانشجویان جهت شرکت در جلسات اجتماعی، اشتراک اتاق دانشجویان بین الملل با دانشجویان بومی

2013). تقریباً تمام مطالعات توافق داشتند که دانشجویان در زمینه ارتباط مشکلاتی در رابطه با تلفظ و درک زبان، پیدا کردن دوست، ارتباط با اساتید و همسالان دارند که این عوامل منجر به گوشه‌گیری و منزوی شدن دانشجویان می‌شود (عبدالقانی و همکاران 2014 الزبیدی 2010 کراوفورد 2013 ایبراقیم‌اوا 2018 جنکینس 2020 لیو 2016 مالاو الدولی 2011 نیاکا 2015 سیلواین 2010 مختاری 1391 مدوید و همکاران 2013 میککن و همکاران 2016 خوزایی و همکاران 2015). با توجه به مشکلات ذکر شده در رابطه با موانع زبان راهکارهایی جهت غلبه بر این مشکلات در برخی از مطالعات اشاره شده است که عبارتند از: داشتن شرط سطح مشخصی از مهارت زبان موقع پذیرش، آرام و آهسته صحبت کردن اساتید و دادن فرصت به دانشجویان جهت فهم و درک گفتار، تکرار اصطلاحات کلیدی، نوشتن

با توجه به نتایج مطالعات بررسی شده موانع زبان باعث ایجاد سه دسته کلی مشکلات آموزش، تحقیق و ارتباط مشکلات می‌شود. در رابطه با آموزش مشکلاتی از جمله عدم شرکت یا شرکت محدود در بحث‌های کلاسی، مشکل در ارائه‌های شفاهی از جمله سمینارها، مشکل در خواندن، نوشتن و درک متون ذکر شد که همه این عوامل منجر به زمان بر بودن تکالیف و افت تحصیلی دانشجویان می‌شود (عبدالقانی و همکاران 2014 الزبیدی 2010 کراوفورد 2013 ایبراقیم‌اوا 2018 جنکینس 2020 لیو 2016 مالاو الدولی 2011 نیاکا 2015 سیلواین 2010 مختاری 1391 مدوید و همکاران 2013). در زمینه تحقیق دانشجویان مشکلاتی در رابطه با پیدا کردن کلید واژه‌ها، درک متون، عدم دسترسی به متون زبان محلی داشتند که این عوامل منجر به زمان بر بودن پروژه‌های تحقیقی دانشجویان می‌شود (مختاری 1391 مدوید و همکاران

اصطلاحات یا تهیه یک دفترچه، ایجاد فضای مناسب برای سؤال پرسیدن دانشجویان، دادن فرصت به دانشجویان جهت تکرار مطالب، تشکیل گروه‌های کوچک برای دانشجویان دو زبانه، افزایش ساعات یادگیری زبان، ارائه مشاوره به دانشجویان، دعوت از دانشجویان جهت شرکت در جلسات اجتماعی و اشتراک اتاق دانشجویان بین‌الملل با دانشجویان بومی (ایبراقیماوا 2018 مدوید و همکاران 2013).

بحث

هدف اصلی این مطالعه، مروری بر موانع زبان در موفقیت دانشجویان و ارائه راهکارهایی برای مقابله بر این موانع بر اساس نتایج مطالعات بود. بر طبق مطالعات موانع زبان تقریباً در تمام حیطه‌های موفقیت دانشجویان تأثیر دارد و در صورتی که زبان رسمی تدریس در دانشگاه متفاوت با زبان مادری دانشجویان باشد، دانشجویان در زمینه‌های مختلف از جمله در برقراری ارتباط مؤثر با همکلاسی‌ها و اساتید، در انجام تکالیف محوله و برگزاری کنفرانس‌ها در زمینه‌های آموزش و انجام تحقیق مشکلات بیشتری را تجربه می‌کنند.

مطالعات در کشورهای مختلفی انجام شده است که محققان با استفاده از روش‌های کیفی، کمی، ترکیبی و مروری برای جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌های خود، تقریباً دیدگاه‌های مشابهی در مورد این موضوع داشتند (عبدالقانی و همکاران 2014 الزبیدی 2010 کراوفورد 2013 ایبراقیماوا 2018 جنکینس 2020 لیو 2016 مالاو الدولی 2011 نیاکا 2015 سیلواین 2010 مختاری 1391 مدوید و همکاران 2013 میککنن و همکاران 2016 خوزایی و همکاران 2015). تمام مطالعات بر این تأکید داشتند که یکی از مهم‌ترین و چالش‌برانگیزترین موانع موفقیت دانشجویان در زمینه‌های یادگیری، آموزشی و تحقیق موانع زبان می‌باشد ((عبدالقانی و همکاران 2014 الزبیدی 2010 کراوفورد 2013 ایبراقیماوا 2018 جنکینس 2020 لیو 2016 مالاو الدولی 2011 نیاکا 2015 سیلواین 2010 مختاری 1391 مدوید و همکاران

2013 میککنن و همکاران 2016 خوزایی و همکاران 2015). گزارش مطالعات انتخاب شده به طور کلی حاکی از ارتباط واضح بین مهارت کافی زبان و موفقیت‌های تحصیلی دانشجویان و بخصوص دانشجویان بین‌الملل بودند. در یکی از مطالعات مرور شده بیان شده بود که حتی دانشجویانی که از قبل با زبان انگلیسی آشنا بوده و به آن صحبت می‌کردند در کشور میزبان در محیط جدید مشکلاتی در رابطه با زبان عامیانه، لهجه و مهارت‌های محدود نوشتاری و کلامی را تجربه کردند که باعث زمان‌بر بودن انجام تکالیف دانشجویان شده است (مالاو الدولی 2011). سالامونسون و همکاران (2009) در در مطالعه‌ای دانشجویان سال اول پرستاری ارتباط مستقیمی بین نمرات آزمون انگلیسی و نمرات دروس دانشگاهی گزارش دادند (سالامونسون و همکاران 2009). همچنین دنهام و همکاران (2018) در مطالعه‌ای بیان داشتند که سطح مهارت زبان انگلیسی دانشجویان بر موفقیت تحصیلی آنان تأثیر دارد (دنهام و همکاران 2018). دانشجویانی که زبان انگلیسی زبان دوم آنهاست به طور عمده برای ارائه سخنرانی در کنفرانس، نوشتن مقاله، برقراری ارتباط تلفنی، برگزاری جلسات و ارسال نامه با موانع زبانی روبرو هستند (لاندا 2008).

ضمن اینکه باید از قضاوت دانشجویان بخاطر مشکل زبان خودداری شود باید اقداماتی جهت بهبود مهارت‌های زبانی و تعامل با دانشجویان دیگر انجام شود، تا دانشجویان عملکرد تحصیلی بهتری داشته باشند. دانشجویان تحصیلات تکمیلی بین‌المللی در هر کشور با طیفی از موانع فرهنگی، دانشگاهی و غالباً زبانی روبرو هستند که برای اتمام تحصیل موفقیت‌آمیز باید با آنها مقابله کنند (الزبیدی 2010). برای دستیابی به موفقیت‌های دانشگاهی کسب آمادگی در مؤسسات آموزشی زبان قبل از ورود به دانشگاه، شناسایی سریع مشکلات زبانی دانشجویان و تشویق به تمرین مداوم جهت رفع مشکل زبان می‌تواند راهکارهای مفیدی باشند (اسمیت 2007).

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج، یکی از مهمترین موانع و چالش‌های موفقیت دانشجویان در دانشگاه در زمینه‌های آموزشی، تحقیقی و ارتباطی می‌تواند موانع زبان باشد. با توجه به تنوع قومیت و گویش‌های مختلف در ایران و اینکه زبان فارسی غالباً در سرتاسر ایران به عنوان زبان دوم آموزش داده می‌شود بنابراین دانشجویانی که زبان فارسی زبان مادری آنها نمی‌باشد اغلب مشکلات چند زبانی را تجربه می‌کنند. همچنین غالباً در دانشگاه‌ها بخصوص در مقاطع آموزش عالی (مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری) از دانشجویان انتظار می‌رود تکالیف خودشان را به زبان انگلیسی یا از منابع انگلیسی ارائه دهند و این در حالی است که آموزش پایه‌ای ارائه شده در مدارس جوابگوی انتظارات دانشگاه‌ها نمی‌باشد. بنابراین با توجه به تأثیر موانع زبان تقریباً در تمام حیطه‌های موفقیت دانشجویان، تنوع قومیتی و گویشی در ایران و جهان، تنوع زبان در محیط‌های آموزشی دانشگاهی و همچنین پذیرش دانشجویان بین‌الملل در اکثر دانشگاه‌های بزرگ ایران، نتایج این بررسی زمینه‌ای را در خصوص بررسی مشکلات زبان دانشجویان جهت شناسایی بهتر راهکارهایی غلبه بر این مشکلات فراهم می‌آورد.

References

- Abdulghani HM, Al-Drees AA, Khalil MS et al, 2014, 'What factors determine academic achievement in high achieving undergraduate medical students? A qualitative study', *Medical teacher*, Vol.36 ., No.sup1 , Pp. 43-48.
- Al-Zubaidi KO, Rechards C. 2010, 'Arab Postgraduate Students in Malaysia: Identifying and overcoming the cultural and language barriers', *Arab World English Journal*, Vol.1., No. 1 , Pp. 23.
- Arefi, M. 2008, Arefi M. Investigation on linguistic-cognitive skills of bilingual children with different economical-cultural backgrounds', *JOURNAL OF Educational Innovations*, Vol.- ., No.22 , Pp. 95-104
- Arksey H, O'Malley L, 2005, 'Scoping studies: towards a methodological

اساتید باید هنگام صحبت کردن از دستورالعمل زبانی واضح استفاده کنند تا مطمئن شوند همه دانشجویان به خوبی آنها را درک می‌کنند. اصطلاحات و مفاهیمی که مورد استفاده قرار می‌گیرد باید فاقد تعابیر یا معانی گیج کننده باشند. جمع‌بندی نکات کلیدی سخنرانی‌ها و بیان واضح انتظارات از دانشجویان نیز از راهکارهای دیگر غلبه بر موانع زبان می‌تواند باشد. برای غلبه بر مشکل موانع زبان، اساتید باید یک فضای تعاملی و جذاب در کلاس ایجاد کنند، سخنرانی‌های مختصر و دقیق ارائه دهند و تعامل بین دانشجویان را از طریق شرکت در بحث‌های کلاسی ارتقا دهند (وارگاس بلو پیرس 2019). در یکی از مطالعات بیان شده بود که دانشجویان مشکلات خود را با کمک سیستم‌های حمایتی از جمله دوستان، خانواده، جامعه و یک سری عوامل درونی از جمله ارزش‌های اعتقادی، قدرت درونی، پذیرش، امید، سخت کوشی، اراده و پشتکار حل می‌کردند (سیلوین 2010).

از نقاط قوت این مطالعه می‌توان به استفاده از یک رویکرد جامع برای جستجوی مطالعات از پایگاه داده‌های علمی مرتبط، جهت آشکار کردن بیشتر مقالات موجود با موضوع ارتباط موانع زبان و موفقیت تحصیلی در دانشگاه اشاره کرد. همچنین بر اساس اطلاعات محققین این مطالعه اولین مقاله مروری در این زمینه بود. از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به این نکته اشاره کرد که اگرچه مقالات واجد معیارهای ورود، شناسایی و مورد بررسی قرار گرفتند، اما ممکن است بعضی از مطالعات کاغذی و یا منتشر نشده، وارد مطالعه حاضر نشده باشد. همچنین با توجه به اینکه مطالعه مروری دامنه‌ای بود کیفیت مقالات ارزیابی نشده است. علاوه بر این، مطالعه حاضر تنها به مرور مقالاتی پرداخت که به زبان فارسی یا انگلیسی منتشر شده بودند. لذا ممکن است مطالعاتی به زبان‌های دیگر نیز منتشر شده باشند که به دلیل محدودیت زبانی در مطالعه حاضر لحاظ نشده باشند.

- Nurse Education Today*, 31: 238-44. Vol.31 ., No. 3 , Pp. 238-44.
- Khozaei F, Naidu S, Khozaei Z et all, 2015, 'An exploratory study of factors that affect the research progress of international PhD students from the Middle East', *Education & Training*, Vol.57 ., No. 4 , Pp. 448-460.
- Landa LGG, 2008, 'Academic language barriers and language freedom', *Current Issues in Language Planning*, Vol.7 ., No. 1 , Pp. 61-81.
- Lee DS, 1997. 'What Teachers Can Do To Relieve Problems Identified by International Students', *New directions for teaching and learning*, Vol.70 ., No. - , Pp. 93-100.
- Lin J-CG, Yi JK , 1997, 'Asian international students' adjustment: Issues and program suggestions', *College student journal*. Vol.31 ., No. 4, Pp. 473-479.
- Liu D ,2016, 'Strategies to promote Chinese international students' school performance: resolving the challenges in American higher education', *Asian-Pacific journal of second and foreign language education*, 1: 1-15 Vol.1., No. 1 , Pp. 1-15.
- Malau-Aduli BS, 2011, 'Exploring the experiences and coping strategies of international medical students', *BMC medical education*, Vol.11 ., No. 1 , Pp. 40.
- Medved D, Franco A, Gao X, Yang F, 2013, 'Challenges in teaching international students: Group separation, language barriers and culture differences.'
- Mikkonen K, Elo S, Kuivila H-M et all, 2016, 'Culturally and linguistically diverse healthcare students' experiences of learning in a clinical environment: A systematic review of qualitative studies', *International journal of nursing studies*, 54: 173-87. Vol.54 ., No. - , Pp. 173-187.
- Mohammadi M, Mousavi Khameneh M, Monadi M, 2019, 'Sociological study of semi-linguism consequences', *Cultural Sociology Quarterly*., Vol.10 ., No. 2 , Pp. 111-140. [in Persian].
- Mokhtari H MS, 2013, 'The linguistic obstacles of bilingualism phenomenon to turkmen-persian bilingual student's information behavior', *Journal of Academic Librarianship and Information Research*, 47: 85-96. Vol.47 ., No. 1 , Pp. 85-96. . [in Persian].
- framework', *International journal of social research methodology*, Vol.8 ., No.1 , Pp. 19-32.
- Boughton MA, Halliday LE, Brown L, 2010, 'A tailored program of support for culturally and linguistically diverse (CALD) nursing students in a graduate entry Masters of Nursing course: A qualitative evaluation of outcomes', *Nurse Education in Practice*, Vol.10 ., No.6 , Pp. 355-360.
- Crawford T, Candlin S, 2013, 'A literature review of the language needs of nursing students who have English as a second/other language and the effectiveness of English language support programmes', *Nurse Education in Practice*, Vol.13 ., No.3 , Pp. 181-185.
- Denham SA, Tietze M, Allam Z et all, 2018, 'Academic success of undergraduate nursing students', *Nurse Education in Practice*, Vol.33 ., No.- , Pp. 172-77.
- Fatima N, 2001, 'International female graduate students' perceptions of their adjustment experiences and coping strategies at an urban research universit', Vol.- ., No. ED452336 , Pp. 71.
- Garrett JE, Holcomb S, 2005, 'Meeting the needs of immigrant students with limited English ability. ', *International Education*., Vol. 35 ., No. 1 , Pp. 49-64.
- Heir J, 2016, 'The Challenges and Barriers to Academic Success Immigrant Students Encounter in Primary Grades.'
- Hellstén M, Prescott A , 2004, 'Learning at University: The international student experience', *International Education Journal*, Vol.5 ., No. - , Pp. 344-51.
- Ibragimova ER, Tarasova AN, 2018, 'Language-related problems of international students of Elabuga Institute of Kazan Federal University', *Revista ESPACIOS*, 39. Vol.39 ., No. 02 , Pp-.
- Jenkins SJ, Boyd LD, 2020, 'Perceived Barriers to Academic Success for International Students Studying Dental Hygiene in the U.S', *J Dent Educ*, Vol. 84 ., No.1 , Pp. 81-87.
- Jeong SY-S, Hickey N, Levett-Jones T, et al 2011, 'Understanding and enhancing the learning experiences of culturally and linguistically diverse nursing students in an Australian bachelor of nursing program',

- Sherry M, Thomas P, Chui WH, 2010, 'International students: A vulnerable student population', *Higher education*, Vol.60 ., No. 1 , Pp. 33-46.
- Singh M, 2005, 'Enabling transnational learning communities: Policies, pedagogies and politics of educational power.' in, *Internationalizing higher education* Springer, Dordrecht, Pp. 8-36.
- Smith L, 2007, 'Foreign students still face hurdles', *Chronicle of higher education*, Vol.53 ., No. 45, Pp. 31-41.
- Stoyhoff S ,1997, 'Factors associated with international students' academic achievement', *Journal of instructional Psychology*, Vol.24 ., No. 1 , Pp. 56.
- Sylvain MS. 2010. The language of success: A case study of the academic achievement of ESL students who thrive in spite of language barriers, *Capella University*, Vol.-., No. -, Pp. 9-36.
- Tricco AC, Lillie E, Zarin W et all, 2018, 'PRISMA extension for scoping reviews (PRISMA-ScR): checklist and explanation', *Annals of internal medicine*, Vol.169 ., No. 7 , Pp. 467-473.
- Vargas-Bello-Pérez E, Hernández-Castellano LE, 2019, 'Practical and innovative solutions to overcome language barriers in veterinary and animal science education in the European Union', *Journal of Applied Animal Research*, Vol.47 ., No. 1 , Pp. 429-432.
- Yeh CJ, Inose M, 2003, 'International students' reported English fluency, social support satisfaction, and social connectedness as predictors of acculturative stress', *Counselling Psychology Quarterly*, Vol.16 ., No. 1 , Pp. 15-28.
- York TT, Gibson C, Rankin S, 2015, 'Defining and measuring academic success', *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 20: 5. Vol.20 ., No. 1 , Pp. 55
- Nyika A, 2015, 'Mother tongue as the medium of instruction at developing country universities in a global context', *South African Journal of Science*, 111: 1-5. Vol.111 ., No. 1/2 , Pp. 1-5.
- Organization, World Health. 2003. "Essential public health functions: a three-country study in the Western Pacific Region." In.: Manila: WHO Regional Office for the Western Pacific.
- Pham MT, Rajić A, Greig JD et all, 2014, 'A scoping review of scoping reviews: advancing the approach and enhancing the consistency', *Research synthesis methods*, 5: 371-85. Vol.5 ., No. 4 , Pp. 371-385.
- Poyrazli S, Lopez MD, 2007, 'An exploratory study of perceived discrimination and homesickness: A comparison of international students and American students', *The Journal of psychology*, 141: 263-80. Vol.141 ., No. 3 , Pp. 263-280.
- Robertson M, Line M, Jones S et all,. 2000, 'International students, learning environments and perceptions: A case study using the Delphi technique', *Higher education research & development*, 19: 89-102 Vol.19., No. 1 , Pp. 89-102.
- Salamonson Y, Everett B ,Koch J et all, 2009, 'Learning strategies of first year nursing and medical students: A comparative study', *International journal of nursing studies*, Vol.46 ., No. 12 , Pp. 1541-1547.
- Sawir E, Marginson S, Forbes-Mewett H et all, 2012, 'International student security and English language proficiency', *Journal of Studies in International Education*, 16: 434-54. Vol.16., No. 5 , Pp. 434-454.
- Sharif M, Nowrozi RA, Musavizadeh M, 2013, 'The feasibility of bilingual curriculum planning in elementary education of east and west azerbaijan', *Curriculum research*, Vol. 2 ., No. - , Pp. 31-54.[in Persian].

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال دوازدهم، شماره 3، پاییز 1400

مروری بر موانع زبان در موفقیت دانشجویان: یک مطالعه مرور دامنه‌ای

مرضیه حسن پور: دکترای تخصصی پرستاری، گروه آموزشی پرستاری کودکان و مراقبت ویژه نوزادان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
مهربان شهرداری*: کاندیدای دکتری پرستاری، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

چکیده: پیشرفت انسان در جهت کشف ناشناخته‌های جهان و استفاده از دانش حاصل برای تکامل فردی و اجتماعی، در گرو ارتباط و تعامل با همدیگر است. زمینه ساز این ارتباط همان وجه تمایز انسان با حیوان یعنی زبان است. این مطالعه با هدف بررسی مروری موانع زبان در موفقیت دانشجویان انجام شده است. در این مطالعه مروری دامنه‌ای، مطالعات انجام شده با هر نوع طراحی در زمینه موانع زبان در موفقیت دانشجویان به دو زبان فارسی و انگلیسی، محدوده زمانی 2010-2020 و در بانک‌های اطلاعاتی PubMed، Embase، Scopus، Web of Science، ProQuest، Science Direct، Springer، Cochrane library، Google، Scholar، MagIran، SID، Iran Doc، Iran Medex و Elmnet جستجو شد. در مجموع 2347 مطالعه یافت شد و در نهایت 13 مطالعه وارد این مطالعه شد. با توجه به نتایج مطالعات بررسی شده موانع زبان باعث ایجاد سه دسته کلی مشکلات آموزشی، تحقیقی و ارتباطی می‌شود. یک سری راهکارهای حمایتی و مشاوره‌ای جهت غلبه بر این مشکلات در برخی از مطالعات اشاره شده است. با توجه به تأثیر موانع زبان تقریباً در تمام حیطه‌های موفقیت دانشجویان، تنوع قومیتی و گویشی در ایران و جهان و تنوع زبان در محیط‌های آموزشی، نتایج این بررسی زمینه‌ای را در خصوص بررسی مشکلات زبان دانشجویان جهت شناسایی هر چه بهتر راهکارهایی غلبه بر این مشکلات فراهم می‌آورد.

واژگان کلیدی: موانع زبان، دانشجو، موفقیت.

*نویسنده مسؤول: کاندیدای دکتری پرستاری، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

Email: mehrabanshhmari@yahoo.com